

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Helgeland Kraft AS
Postboks 702
8654 MOSJØEN

Vår dato: 07.11.2016
Vår ref.: 201600861-17
Arkiv: 611
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Arne Anders Sandnes
22959218/asan@nve.no

Merkespenn over Tosenfjorden. Begrunnelse for vedtak og oversendelse av tillatelser

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har i dag gitt Helgeland Kraft AS konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge og drive en fjerde faseline over Tosenfjorden på eksisterende 132 kV kraftledning Kolsvik-Lande. Begrunnelsen for vedtaket er lovpålagte krav til merking av luftfartshindre. Tilstand og dimensjonering på eksisterende liner gjør at merking ikke kan monteres på disse. Etablering av en fjerde line vil både løse behov for merking og kunne nyttes som reserve ved framtidig reinvestering av ledningen Kolsvik-Lande. Merkespennet vil gjøre ledningen mer synlig for andre brukere av områdene, men ellers ha små virkninger for allmenne interesser.

Vedlagt oversendes NVEs tillatelser (anleggskonsesjon og ekspropriasjonstillatelse). Dokumentene er også å finne på www.nve.no/kraftledninger.

Disse tillatelsene kan påklages, se opplysninger i konsesjonsdokumentet og ekspropriasjonstillatelsen. Eventuelle klager vil bli sendt Dem til uttalelse før saken legges fram for Olje- og energidepartementet.

Vi minner om at ekspropriasjonstillatelsen faller bort hvis skjønn ikke er begjært innen ett år fra endelig vedtak, jf. oreigningslova § 16.

Søknad og høring

Helgeland kraft søkte den 09.02.2016 om konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge en ekstra line på et eksisterende, om lag tre km langt spenn over Tosenfjorden på 132 kV-forbindelsen Kolsvik-Lande i Bindal og Brønnøy kommuner i Nordland. Søknaden var begrunnet i krav til merking av eksisterende ledning, som følger av forskrift om rapportering, registrering og merking av luftfartshindre. Merking søkes gjennomført ved å bygge en ekstra spennmast på hver side av fjorden og strekke en ny line som merkes med flyblåser. Spennmastene vil males og merkes med lys. Eventuell ledning for strømforsyning til lysmerking vil Helgeland Kraft etablere i medhold av områdekonsesjon. Med formål om at merkeline kan benyttes som reserveline på kraftoverføringen, er den omsøkt med tverrsnitt FeAl nr. 240. Dette vil i følge Helgeland Kraft redusere vibrasjoner og fare for avbrudd, sammenliknet med linetype FeAl nr. 180, som eksisterende spenn har. Ved framtidig reinvestering av spennet, vil FeAl nr.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

240 eller tilsvarende benyttes på alle faseliner. Som alternativer til omsøkt løsning har Helgeland Kraft vurdert merking på eksisterende spenn og ombygging av spennet til sjøkabel. De skriver i søknaden at merking på eksisterende liner vurderes som uaktuelt ut fra erfaringer med vibrasjoner og kordellbrudd ved merking av tilsvarende spenn over Vefsenfjorden. Sjøkabel er vurdert som uaktuelt pga. store merkostnader.

NVE mottok søknaden fra Helgeland Kraft den 09.02.2016. Søknaden ble sendt på høring 07.03.2016 og frist for å gi uttalelse ble satt til 22.04.2016. Søknaden ble lagt ut til offentlig gjennomsyn hos Brønnøy og Bindal kommuner og høringen ble kunngjort i Brønnøysunds Avis. Helgeland Kraft underrettet grunneiere og rettighetshavere om høringen. Hvilke høringsinstanser som fikk brev om høringen fra NVE framgår av høringsbrevet, ref. NVE 201600861-2. NVE mottok sju høringsuttalelser, og disse er sammenfattet under. Med grunnlag i våre vurderinger og de mottatte uttalelsene har NVE ikke sett behov for ytterligere opplysninger eller utredninger i saken.

Sammenfattede høringsuttalelser:

Brønnøy kommune ga høringsuttalelse ved brev av 06.04.2016. Kommunen gjør rede for tiltaket og skriver at de har formidlet søknaden bredt og forventer at viktige lokale forhold vil bli belyst gjennom høringen. Kommunen registrerer at Helgeland Kraft ønsker å etablere nytt luftspenn framfor sjøkabel på tvers av fjorden. De skriver at tiltaksområdet i Brønnøy er avsatt til LNF B-område hvor det føres en restriktiv holdning med hensyn til spredt bolig- og fritidsbebyggelse. Det berørte området grenser til det registrert friluftsområdet Hammarslian med betydelige natur- og kulturhistoriske kvaliteter. Kommunen mener at merkespenntet visuelt kan påvirke landskaps- og friluftsopplevelsen. Fordi det allerede er tre master i området mener kommunen at de positive effektene av merking og reserveline for fjordspennet er større enn de negative konsekvensene. Kommunen er positiv til tiltaket og anmoder om at anleggsarbeidene gjennomføres varsomt med sikte på å begrense landskapspåvirkninger. Det bes om at hensynet til reindrift vektlegges spesielt i anleggsperioden. For øvrig mener kommunen at tiltaket ikke vil ha konflikt med gjeldende kommunale planer og de har ikke kjennskap til andre lokale forhold som vil kunne bli skadelidende.

Nordland fylkeskommune behandlet høringen i Fylkesrådet og i uttalelse av 21.04.2016 er vedtak i saken gjengitt. I vedtaket anbefales NVE å gi konsesjon til tiltaket som omsøkt og det bes påsett at konsesjonsvilkår gis i tråd med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12. Videre ber fylkeskommunen om at detaljplanlegging må skje i nær dialog med reindrifta og det minnes om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt etter kulturminneloven § 8, jf. §§ 3 og 4. Saksutredningen til Fylkesrådet er vedlagt uttalelsen.

Luftfartstilsynet utaler i e-post av 09.03.2016 at det aktuelle fjordspennet i lang tid ikke har hatt komplett, forskriftsmessig merking og at det utgjør en betydelig trussel mot lavtflyvende luftfartøy i området. Luftfartstilsynet viser til tidligere episode med et spenn lengre ut i fjorden. De er tilfredse med at prosess for merking har startet opp og de mener en ekstra ledning for montering av markører i dette tilfellet kan være den raskeste og mest hensiktsmessige måten for å få på plass en forskriftsmessig merking. Luftfartstilsynet anbefaler at konsesjon gis som omsøkt og at merking kan gjennomføres raskest mulig.

Kystverket Nordland skriver i uttalelse den 19.04.2016 at søknaden ikke opplyser om høyden på spennet skal endres. Kystverket sier at de forutsetter at sikker vertikal klaring ikke endres og at den vil være minimum 60 meter slik det er opplyst i sjøkart for området. Det presiseres i uttalelsen at dersom høyden planlegges endret må dette søkes Kystverket etter havne- og farvannsloven.

Fiskeridirektoratet skriver i brev av 10.03.2016 at omsøkt tiltak ikke vil ha negative virkninger på fiskeri- og akvakulturinteresser og at de ikke har innvendinger mot at det gis konsesjon som omsøkt.

Sametinget sier i uttalelse den 18.03.2016 at det ut fra tiltakets beliggenhet og kjente forhold ikke ansees være fare for konflikt med automatisk fredede samiske kulturminner. Sametinget har derfor ingen spesielle merknader til tiltaket, men de minner generelt om vernebestemmelser for samiske kulturminner og aktsomhetsplikt og plikt til å melde fra om eventuelle funn under tiltaksgjennomføringen, jf. kulturminneloven § 8.

Stig Horvik skriver i uttalelse datert 21.04.2016 at han er berørt grunneier på Finnliaksla på Bindal-siden av spennet. Horvik forventer at Helgeland Kraft tar kontakt med han i god tid før anleggsstart slik at han bedre kan vurdere konsekvenser for arealbruken og at de kan komme til enighet om mulige problemstillinger. Han påpeker at anleggsvirksomhet kan medføre konsekvenser for elgjakt og han ønsker å vite om det planlegges skogrydding eller etablering av anleggsvei på eiendommen. Horvik ber også om at miljø-, transport- og anleggsplan sendes han på e-post for videre vurdering av tiltaket.

NVEs vurdering av søknaden

Tiltaket er utløst av krav til merking av eksisterende kraftledning ut fra hensyn til luftfart. Merkekravet følger av forskrift. NVE registrerer uttalelsen til Luftfartstilsynet om viktigheten av å merke det aktuelle spennet og vi ser ikke grunn til å vurdere behovet for tiltak nærmere. NVE mener dagens spenn naturlig nok vil bli framhevet ved at det etableres merkeblåser og lys, siden økt synlighet for luftfart er nyttesiden ved tiltaket. Brønnøy kommune omtaler friluftslivsområdet Hammarslian i sin uttalelse og viser til at det har natur- og kulturhistoriske kvaliteter. NVE har sjekket området med Naturbase og vi konstaterer at det er registrert i Nordland Fylkeskommunes friluftskartlegging. Området er ikke klassifisert med særskilt verdi, men ødegarden Hammarslian sør for spennet med steintrapp opp fra fjorden er framhevet som et spesielt kulturminne. Trappa er trolig bygd på 1800-tallet. NVE registrerer at lokaliteten ligger ca. 1.5 km fra spennet. På grunn av avstand og topografi, samt at det går et spenn over fjorden i dag mener NVE at det omsøkte tiltaket vil ha små virkninger ved Hammarslian.

Nærmeste bebyggelse og vei er på Lande, om lag én kilometer nord for spennet. Det er relativt lite ferdsel/aktivitet i området som vil kunne bli berørt av tiltaket. Av uttalelse til Brønnøy kommune framgår det at det ikke foreligger planer for arealbruk og at kommunen er restriktiv med å tillate ny bebyggelse i området. Av reindriftskart går det fram at tiltaket berører arealer med sommerbeite til Voengelh Njaarke på Bindal-siden av fjorden og vinterbeite til Jillen Njaarke på Brønnøy-siden.

Helgeland Kraft har i søknaden foreslått at det som avbøtende tiltak utarbeides en miljø-, transport- og anleggsplan før anleggsarbeidene starter. De foreslår at planen særlig skal vektlegge forhold til reindrift med avklaring av tidspunkt for anleggsarbeider, rutiner for varsling og anleggsstans ved funn av kulturminner og beskrivelse av arealbruk og relevante forhold ved anleggs- og lagerområder. I denne konkrete saken mener vi det er et få problemstillinger som eventuelt er aktuelle for vurdering gjennom miljø-, transport- og anleggsplan. Anleggsarbeidet er relativt begrenset og det søkes ikke om noen nye permanente veier. Ved etablering av konsesjonspliktige energianlegg har konsesjonær gjennom kulturminneloven og energilovforskriften et selvstendig ansvar for å ivareta kulturminner og miljøhensyn, slik fylkeskommunen og Sametinget bl.a. viser til i sine uttalelser. I en konsesjon vil NVE derfor heller vurdere et særlige vilkår for å ta hensyn til vesentlige virkninger for reindrift, jf. uttalelse fra Nordland fylkeskommune og Brønnøy kommune, heller enn å kreve miljø-, transport- og anleggsplan, slik Helgeland Kraft skisserer i søknaden. For planlegging og styring med anleggsvirksomheten mener vi det vil være nyttig for Helgeland Kraft å utarbeide en slik plan til eget bruk, men vi anser det ikke nødvendig for NVEs oppfølging og tilsyn.

Grunneier Horvik har i uttalelse stilt flere spørsmål om tiltaksgjennomføringen og bedt om å få tilsendt miljø-, transport- og anleggsplan for vurdering av tiltaket. NVE har forståelse for dette ønsket, men som omtalt over vil vi ikke stille krav om plan. I eget vedtak av i dag om ekspropriasjonstillatelse forutsettes imidlertid at Helgeland Kraft søker å oppnå minnelige avtaler med grunneiere/rettighetshavere og vi mener dette vil ivareta ønsket om informasjon og dialogen som Horvik etterlyser i høringsuttalelsen.

Sammenliknet med alternativ merking på eksisterende liner, vil omsøkt tiltak medføre en ekstra mast på hver side av fjorden og en line mer. NVE mener virkningene av dette isolert vil være ubetydelige, og vi mener det derfor er fornuftig å gjennomføre merkingen som omsøkt, framfor å merke på eksisterende spenn. Som Helgeland Kraft skriver, ville merking på eksisterende spenn ha lavere investering, men det vil også påvirke forsyningssikkerheten negativt. Sammenholdt med at virkningene av tiltaket vurderes som små, støtter NVE Helgeland Kraft sin vurdering av at sjøkabel ikke kan forsvares økonomisk.

NVE har ingen andre merknader til søknaden og vi mener Helgeland Kraft kan gis konsesjon for de omsøkte anleggene. NVE mener at samfunnsmessige fordeler som vinnes ved anlegget, utvilsomt er større enn skader og ulemper som påføres andre. Etter en samlet vurdering gir vi derfor Helgeland Kraft samtykke til ekspropriasjon av nødvendig grunn og rettigheter for å bygge og drive anleggene, jf. vedlagt ekspropriasjonstillatelse.

Orientering av grunneiere og rettighetshavere

NVE ber om at Helgeland Kraft så snart som mulig sender underretning om tillatelsene og klageadgang til eventuelle grunneiere og rettighetshavere som ikke har fått dette brevet i kopi fra oss, og som omfattes av ekspropriasjonstillatelsen eller som vil kunne bli berørt av tiltaket. Ved underretning skal dette brevet vedlegges.

NVE ber om en bekreftelse på at orienteringsbrevet er sendt ut med opplysning om dato for utsendelsen.

Orientering av systemansvarlig

NVE viser til forskrift om systemansvaret i kraftforsyningen. Konsesjonæren plikter å informere systemansvarlig i tråd med kravene i gjeldende forskrift. Nye anlegg eller endringer i eksisterende anlegg kan ikke idriftsettes uten etter vedtak fra systemansvarlig. Plikten til å informere systemansvarlig gjelder også ved senere endringer av anlegget som ikke utløser behovet for ny anleggskonsesjon.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Siv Sannem Inderberg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Anleggskonsesjon
 Ekspropriasjonstillatelse

Kopi til:

Brønnøy kommune

Fiskeridirektoratet

Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt, Nordland v/Torstein Appfjell

Kappfjell / Bindal / Kolbotn / Voengelh Njaarke reinbeitedistrikt - Reinbeitedistrikt 18, Nordland

v/Mads Kappfjell

Kystverket

Luftfartstilsynet v/Sverre V. Kjerpeseth

Nordland fylkeskommune

Samediggi/Sametinget

Stig Horvik